یک تجربه نا به نا

۲

شماره دوم - ویرایش دوم / تابستان ۱۴۰۲ / تجربیات ماندگار هیأت

تجربه های کاربردی برای اعزام کاروان

پیاده روی اربعین

کبیک امام

یک تجربه مانا
تجربیات ماندگار هیأت
شماره دوم (ویرایش دوم)، تابستان ۱۴۰۲ (ویرایش اول: پاییز ۱۳۹۳)

تجربه های کاربردی برای اعزام کاروان پیاده‌روی اربعین

تنظیم: معاونت تولیدات رسانه‌ای جامعه ایمانی مشعر
طراح نامواره : علی ناصری
صفحه‌آرا: حسن ناصری
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

استفاده از مطالب نشریه و تکثیر آن برای هیأت‌ها، در صورت ذکر منبع آزاد می‌باشد.

جامعه ایمانی مشعر

قم ـ صندوق پستی: ۱۵۱۳ - ۳۷۱۹۵
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۱۵۴۲
پایگاه اطلاع‌رسانی: www.۱۵۴۲.org
رایانامه: info@۱۵۴۲.org

مقدمه

در سال‌های اخیر، هیأت‌ها از ابتدای محرم به موازات کارهای هیأت، برنامه دیگری را نیز دنبال می‌کنند؛ برنامه‌ریزی برای کاروان پیاده‌روی اربعین، تبلیغ و کارهای ثبت‌نام از همان روزهای نخست دهه اول، همزمان با عزاداری‌ها شروع می‌شود و همچنین هماهنگی‌ها و جلسات از همان موقع کلید می‌خورد و تب و تاب کربلا رفتن بین بچه‌ها می‌افتد و زیارت کربلا برای خیلی‌ها، مهم‌ترین حاجت در عزاداری محرم می‌شود.

واقعیت این است که هنوز در این اجتماع بزرگ شیعی و اسلامی، دستمان خیلی خالی است و هنوز تمام ظرفیت جریان اربعین را به کار نگرفتیم، لذا باید بیشتر از این‌ها وقت گذاشت و برنامه‌ریزی کرد، نه فقط برای صرف حضور؛ بلکه باید هدفمان، حضور مؤثر و جدّی باشد و حرکت‌ها و اقداماتی که در این راستا آغاز شده را باید از حالت منفعلانه به سمت و سوی اقدامات فعال سوق بدهیم و روشن است که چنین حرکتی نیازمند رعایت ظرافت‌ها و دقت نظر و هوشمندی است.

این شماره از «یک تجربه مانا»، ماحصل فعالیت چند ساله مجموعه‌ای از خادمینی است که در ایام اربعین، کاروان‌داری کرده‌اند؛ تلاش شده این تجربه با آنچه برای برنامه‌ریزی امسال کاروان‌ها لازم است، همسان‌سازی و بروزرسانی شود؛ البته این تجربه بیشتر با نگاه سخت‌افزاری به ماجرا نگاه کرده است و برای دست یافتن به حضور فعال و ایده‌آل، محصولات و منشورات دیگری در حوزه نرم‌افزاری مورد نیاز است که بخشی از این محصولات آماده شده که مخاطبین می‌توانند با مراجعه به پایگاه اینترنتی arbaeen.ir از آن‌ها استفاده نمایند.

آنچه در این جزوه آورده شده، عبارت است از مراحل تشکیل و اعزام کاروان پیاده‌روی اربعین که حاصل تجربه چندساله فعالین این عرصه است و تلاش شده که در این جزوه آنچه مختص به کاروان اربعین است بیان شود و موارد بدیهی‌ای که برای هر اردو و کاروانی باید رعایت شود، در این نوشتار ذکر نشده است.

اقدامات اولیه

۱. هماهنگی اولیه و برگزاری جلسه برای تصمیم‌گیری‌های کلی درباره سفر
۲. تعیین مسئول کاروان
۳. مشخص کردن کادر کاروان توسط مسئول کاروان (لازم است کادر کاروان هماهنگ با مسئول کاروان باشند تا برنامه‌ریزی‌ها و همکاری‌ها به بهترین شکل صورت گیرد.)

اعضای کادر کاروان متشکل از:

مسئول کاروان (وظایف مسئول اردو در تعامل با کادر اردو و تقسیم کار است و امورات بیرون اردو، مثل تأمین بودجه، هماهنگی مرز، محل اسکان در کربلا و نجف و...، تعامل با اداراتی مثل اداره گذرنامه، ارتباطات با مهمانان و... برعهده او است.)
مدیر داخلی (مدیر داخلی مسئول تعامل با شرکت‌کنندگان در اردو را بر عهده دارد؛ مسائل

ثبت‌نام، تدارکات، نظم و انسجام اردو، تعیین مدیران اتوبوس‌ها و نیز برگزاری جلسات کادر) به ریاست مسئول اردو و دبیری مدیر داخلی بر عهده اوست، معمولا کسی که اخلاق جدی‌تری دارد، مدیر داخلی می‌شود و کسی که اخلاق لین‌تری داشته باشد، مدیر اردو؛ به این ترتیب ضمن حفظ نظم اردو، اگر خدای نکرده رنجشی پیش بیاید، مسئول اردو با اخلاق لین خود، این مسأله را حل می‌کند؛ اما جدیت در برقراری نظم ایجاب می‌کند که مدیر داخلی همچنان به کار خود به نحو احسن ادامه بدهد.)

مسئول فرهنگی (طراحی و تهیه بسته فرهنگی، اجرای برنامه‌های فرهنگی کاروان)

مسئول تدارکات

مسئول ثبت‌نام

مسئول امور مالی (پیگیری بودجه و برنامه‌های مالی، شناسایی پتانسیل مالی برای کسب بودجه، مدیریت صحیح مبالغ دریافتی برای هزینه‌های کاروان)

ایجاد انگیزه و فضاسازی

۱. تشویق و ایجاد انگیزه برای حضور در پیاده‌روی اربعین از طریق سخنران و مداح و بزرگان مجموعه و هیأت صورت گیرد.
۲. روز شمار اربعین به همراه متن متناسب با حال‌وهوای اربعین (به صورت پیامک، درج محل هیأت یا محلی که حضور بیشتر است)
۳. برگزاری نمایشگاه عکس و خاطره
۴. برپایی همایش یا شب خاطره اربعین
۵. پخش کلیپ

ثبت‌نام

هنگام ثبت‌نام به چند نکته باید توجه شود:

۱. مشخص کردن اولویت‌های ثبت‌نام (در صورت مراجعه کننده بالا)

۲. بهترین ایام برای اعلام مکان و زمان ثبت‌نام برای چاپ پوستر تبلیغاتی، ۵ تا ۱۰ محرم است، از آنجا که دوستان دانشجو و طلبه برای خروج از کشور می‌بایست مشکل خروجشان را حل کنند و این کار زمان‌بر است، پیشنهاد می‌شود قبل از محرم اقدام به تبلیغات و ثبت‌نام شود و همچنین بهتر است که تکلیف عقد قراردادهای اسکان و حمل‌ونقل و... هرچه زودتر روشن شود.

۳. بهترین موقع برای اعلام زمان ثبت‌نام دهه دوم محرم است.

به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که مدارک لازم برای سفر تا آخر ماه محرم دریافت شود.

افرادی که مشکل نظام وظیفه دارند بایستی حتماً کارهای مربوطه را خودشان انجام دهند.

تذکر مهم

مساله خروج از کشور همیشه لب مرز، دردسرآفرین است، بسیاری از بچه‌ها هستند که آشنایی درستی با مسائل و مراحل خروج از کشور ندارند، لذا لازم است که یک چک لیست برای این افراد تدوین شود تا گام‌به‌گام راهنمایی شوند و آموزش داده شوند تا مشکل خاصی برایشان پیش نیاید.

تعهدنامه

گرفتـن تعهدنامـه از تمامـی افـراد مخصوصـاً افراد زیـر ۱۸ سـال و خانم‌ها و افراد مسـن و افـرادی که بیمـاری خـاص دارنـد؛ (تعهدنامه‌ای کـه توقع زائر را به صفر برسـاند و مـوارد ذیل در آن لحاظ شـود: تعهـد افـراد زیـر هجـده سـال از اولیـای آن‌هـا و خانم‌هـا از همسـر یا ولی‌شـان به همـراه اثر انگشـت گرفتـه شـود، همچنین از کسـانی که بیمـاری خاصی دارنـد حتماً تعهـد محضری گرفته شـود و قید شـود که کاروان هیـچ مسـئولیتی را به عهـده نمی‌گیرد.

حتمـاً در تعهدنامـه قیـد شـود کـه اجـازه خـروج از مـرز و مشـکل نظـام وظیفـه توسـط خـود زائـر می‌بایسـت انجام بشـود و در صـورت کوتاهـی زائر و بروز مشـکل به هنـگام خـروج، کاروان هیچ‌گونه مسـئولیتی را نمی‌پذیـرد.

از آنجـا کـه میلیون‌هـا نفـر در ایـام اربعیـن بـرای زیـارت بـه عتبـات مشـرف می‌شـوند، برنامه‌ریـزی دقیـق بـرای ارائـه خدمـات مشـکل اسـت؛ لـذا خادمیـن شـما در کاروان، نهایـت تلاششـان را بـرای

رفاه زائران عزیز انجام خواهند داد ولی با این وجود، احتمال ناهماهنگی اتوبوس در مکان و جابجایی با وسیله‌ای دیگر و احتمال لغو شدن مکان در کربلا و نجف و همچنین احتمال معطلی بیش از اندازه در مرز و یا جاهای دیگر وجود دارد که باید از قبل اطلاع‌رسانی شود تا موجب ناراحتی و اعتراض زائرین نشود.

توجه:

به این نکته توجه شود که مشکلات اربعین آن‌قدر زیاد است که هرچه برنامه‌ریزی کنید، باز هم حوادث غیرمترقبه رخ خواهد داد و کل اردو را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ متأسفانه عده‌ای هم این مسأله را درک نمی‌کنند و گاهی کار به شکایت و دادگاه کشیده می‌شود؛ بنابراین از «تمامی شرکت‌کنندگان» تعهد محضری گرفته شود که کاروان «هیچ» مسئولیتی نمی‌پذیرد، البته بین خود و خدایمان عهد داریم که به بهترین نحو نوکری زوار را انجام دهیم و از هیچ کوششی دریغ نخواهیم کرد.

برآورد هزینه سفر

هزینه اتوبوس ایران تا مرز

هزینه اتوبوس و حمل‌ونقل در عراق

هزینه اسکان در نجف: برآورد هزینه هتل و محل اسکان مناسب در نجف

هزینه اسکان در کربلا: برآورد هزینه هتل و محل اسکان مناسب در کربلا

هزینه اسکان در کاظمین و سامرا: برآورد هزینه هتل و محل اسکان مناسب در کاظمین و سامرا

هزینه فرهنگی بسته به نوع کار فرهنگی دارد

هزینه غذا

* در صورتی که کاروان بخواهد به کاظمین و سامرا هم برود، هزینه‌های آن نیز مد نظر گرفته شود)

تذکر

هزینه سفر در دو یا سه قسط قبل از سفر دریافت شود (در قسط اول مبلغی برای برخی از هزینه‌های مقدماتی دریافت شود.) و نهایت تا ۵ - ۶ ماه صفر کل مبلغ از زائرین محترم دریافت شود.

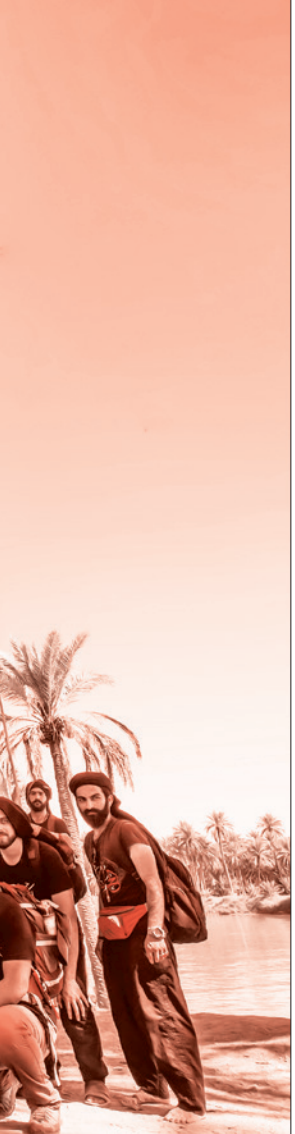

جلسه توجیهی برای زائران

یک یا دو جلسه توجیهی اجباری برای زائران برگزار شود (می‌توان جلسه آخر را به صورت همایش هم برگزار کرد)

* زائرین در جریان جزئیات سفر و کم وکیف آن قرار بگیرند.
* نکات ضروری‌ای که برخی از آن‌ها در بالا ذکر شد تذکر داده شود.
* اینکه ما تمام سعی خودمان را برای ارائه خدمات (اتوبوس، اسکان نجف و کربلا و...) خواهیم کرد؛ ولی در مرز عراق امکان بروز هر مشکلی وجود دارد.
* معطلی در مرز حتماً بیان شود؛ اینکه ممکن است زمان زیادی در مرز معطل شویم (شاید صبح که وارد می‌شویم، تا آخر شب بتوانیم رد بشویم و حتی شاید یک شب در مرز بمانیم.)

* لازم است زائرین محترم، وسایل سبک و کم‌حجم و ضروری را همراه خود بیاورند (در حد یک کوله‌پشتی) چون یک پیاده‌روی سه روزه در پیش دارند و بیشتر وسایلی که فکر می‌کنند، مورد نیازشان است و با خودشان می‌آورند، اضافی است.)
* وسایل مورد نیاز: یک چفیه به جای حوله، یک دست لباس راحتی و یک دست لباس بیرون که طی مسیر راحت باشند، وسایل ضروری شخصی مانند مسواک و شارژر و....
* اگر کسی بیماری خاصی دارد حتما داروهای خاص مورد نیاز برای ۱۰ روز را به همراه خود بیاورد.

نکاتی درباره مدیریت کاروان

* کاروان‌ها حداکثر به گروه‌های چهل نفره تقسیم شوند؛ یعنی هر ۴۰ نفر یک کاروان (برای این‌که مدیریت بر آن‌ها آسان‌تر باشد، در غیر این صورت مدیریت کار امکان‌پذیر نیست.)
* توصیه این است که در ایام اربعین حتما به سردی و گرمی هوا توجه شود و متناسب با آن تصمیمات لازم اتخاذ شود.
* مدیریت کاروان باید توان تصمیم در بحران را داشته باشد و خودش را نبازد.
* گروه‌ها کوچک باشند و هر چند تا گروه با هم مسائل کلان مثل غذا و اتوبوس را پیگیری کنند.

* تهیه اتوبوس و هماهنگی‌های لازم جهت حمل‌ونقل در ایران و عراق، هماهنگی اسکان نجف و کربلا، تعیین موکب‌های استقرار شبانه در مسیر پیاده‌روی از وظایف مدیر کاروان است.
* بهترین زمان برای شروع سفر، ۱۳ ، ۱۴ و ۱۵ صفر است.
* به علت شلوغی مسیرها بعد از اربعین و سختی تهیه و هماهنگی اتوبوس، پیشنهاد می‌شود، دوستانی که می‌خواهند، کاظمین و سامرا را هم زیارت کنند، از مرز، مستقیم به سمت کاظمین و سامرا بروند و بعد بیایند به نجف و سپس پیاده‌روی را شروع کنند.
* بهتر است که پیاده‌روی، سه تا چهار روزه باشد؛ یعنی پیاده‌روی را ۱۶ و ۱۷ صفر شروع کنند و به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که روز اربعین وارد کربلا شوند (روز قبل اربعین ازدحام جمعیت بالاست و روز اربعین حدود ساعت ۲، ۳ بعدازظهر، جمعیت روبه برگشت است و راحت‌تر می‌شود زیارت کرد.)
* چند روز قبل از شروع سفر، یکی دو نفر از کاروان، مسیر پیاده‌روی را پیاده طی کنند؛ یعنی سه چهار روز زودتر بروند سمت کربلا تا مکان‌های استقرار کاروان را مشخص کنند و قبل از شروع سفر، برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شده و به زائرین اطلاع‌رسانی شود که روز اول، ستون چند باشند و

روز دوم ستون چند باشند و... (بهتر است این مکان‌ها تایپ شده و به دست زائران داده شود که اگر کسی گم شد، بداند که شب به کجا برود و در کجا ساکن شود.)

* مسئول اردو با کادرش، قبل و در حین اعزام، جلساتِ مداوم داشته باشند و برای برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها با هم هم‌فکری کنند، مخصوصاً هنگام ایجاد بحران‌ها)

نکاتی برای پیاده‌روی

۱. بهترین زمان برای شروع پیاده‌روی در فصول سرما، صبح زود بعد از نماز صبح است و بهترین زمان جهت اتراق شبانه ساعت ۴ عصر در موکب تعیین شده است؛ چون در ساعات بعد مثلا ۶ و ۷ عصر موکبی که بشود گروهی برای شب اسکان داشته باشید، نیست، اما در فصول گرما باید توجه داشت که ساعات شبانه برای پیاده‌روی مناسب‌تر است.

۲. برای هر زائر یک سیم کارت خریداری شود و شماره‌ها جمع آوری گردد؛ جهت اطلاع‌رسانی‌های لازم (هر چند اطلاع‌رسانی از طریق تلفن به علت شلوغ بودن خطوط مخابراتی مشکل است لذا خیلی روی این نحوه نمی‌شود تکیه کرد.)

۳. ریز برنامه کاروان با جزئیات به صورت جدول در اختیار زائرین قرار بگیرد.

۴. شماره تلفن‌های ضروری و شماره‌های مسئولین کاروان و همچنین نقشه‌های کربلا و نجف و مسیر در اختیار زائرین قرار بگیرد (آدرس و کروکی محل استقرار در کربلا، قبل از شروع

پیـاده‌روی، بـه همه زائرین داده شـود، معمولا زائر پس از سـه روز پیاده‌روی به لحاظ جسـمی بسـیار خسـته و ناتـوان می‌شـود و پیـدا کـردن آدرس در آن شـلوغی و نیـز بـا توجـه بـه عربـی بلـد نبـودن، بسـیار سـخت است.)

برنامه بازگشت

* ماندن بیشتر از دو روز در کربلا، سختی‌های خودش را دارد؛ لذا توصیه نمی‌شود بیش از دو روز در کربلا بمانید (خارج شدن روز اربعین از شهر کربلا خیلی سخت است و تا دو روز بعد از اربعین هم خروج مشکل است و اتوبوس‌ها در بیست کیلومتری شهر هستند و برای رسیدن به اتوبوس‌ها باید بیست کیلومتر پیاده طی مسیر کرد؛ ولی دو روز بعد از اربعین، مسیر باز می‌شود و اتوبوس‌ها به دو یا سه کیلومتری کربلا هم می‌رسند)
* بهترین ساعت برای بازگشت، صبح زود یا نیمه شب است (اگر نیمه شب کاروان به سمت مرز حرکت کند، صبح زود به مرز می‌رسد و معطلی‌های ورود به ایران کمتر است)

* حتماً اتوبوس‌ها به صورت رفت و برگشت هماهنگ شود (هم اتوبوس‌های ایران و هم عراق)
* اگر تعداد کاروان‌ها زیاد است، همه اتوبوس‌ها از یک شرکت تهیه نشود و بهتر است با شرکت‌های مختلف قرارداد بسته شده و از هر شرکت، دو یا سه اتوبوس گرفته شود.
* لازم است برای هماهنگی جهت رزرو اتوبوس در عراق، یک نفر، یک ماه قبل از سفر برود و اتوبوس‌های لازم را رزرو کند.
* کل هزینه اتوبوس‌ها یک‌جا پرداخت نشود (چه در ایران و چه درعراق، مبلغی به عنوان بیعانه داده شود و باقی مبلغ بعد از جابجایی پرداخت گردد)
* طوری برنامه‌ریزی شود که اگر اتوبوس طرف قرارداد دچار مشکل شد با اتوبوس‌های موجود در کربلا و کاظمین مسیر طی شود.
* مسئولین کاروان توجه داشته باشند که اتوبوس‌های ایران، چهل و دو نفره است ولی اتوبوس‌های عراق تا پنجاه نفر هم می‌شود سوار کرد.

قـرار نیسـت همـه کارها را از ابتـدا تجربه کنیم. این خیلی بدیهی اسـت که ما به جای اختراع دوبارهٔ چرخ از این تجربه اسـتفاده کنیم و به‌فکر اختراع‌های مکمّل باشـیم. همیـن اصل اسـتفاده از تجربه‌ها آدم‌ها را به سـمت مکتـوب کردن آن‌ها برده اسـت. کاوش همین تجربه‌ها و دسـته‌بندی آن‌ها و تفکر دربارهٔ قواعد علت و معلولی نتیجه‌اش شده بسیاری از علومی که امروز با آن‌ها سروکار داریم.

«یک تجربه مانا» بناست تجربه‌های هیأت‌ها و مجموعه‌های مختلف را با دیگران به اشتراک بگذارد. تجربه‌هایی که به‌نظر می‌رسد قابل استفاده و بهره‌برداری کسانی اسـت که در موقعیت مشـابه قرار دارند. اسـتفاده از این تجربه‌ها می‌تواند مسـیر رسـیدن به اهداف مختلف فرهنگی را کوتاه‌تر و فرصت‌های جدیدی برای توسـعهٔ فعالیت‌های موفق هیأتی ایجاد کند.

جامعه ایمانی مشعر،
محفلی است برای گردآمدن
هیأت‌های کشور.
مشعر چیزی جز اجتماع هیأت‌ها نیست،
جامعه‌ای فراتر از مرزهای نژادی و
تقسیمات جغرافیایی و سیاسی.
اجتماعی ایمانی و توحیدی است

۰۲۵ - ۷۵ ۳۸ ۱۴ ۱۱
۳ ۰۰۰ ۱۵۴۲
www.۱۵۴۲.org
info@۱۵۴۲.org

که به دنبال ارتباط بیشتر
محبّان سیدالشهدا علیه‌السلام است...
قرار نیست مشعر تولید کند.
قرار است مشعر آیینه تولیدات
و فعّالیّت‌های شما باشد.
اینجا، جای آرم هیأت شماست
که باید در شماره‌های بعد پرش کنید...